

EL PAS COOPERANT A L'AJUNTAMENT DE LA PARRÒQUIA DE RIPOLL

EUDALD CANELLES I PALOMERAS

És atenent la petició del compatriota i periodista Antoni Llagostera i Fernández que faig la referència a l'enyorat amic Gonçal Cutrina, —que ens ha anticipat en la peregrinació terrena— (mort el 4 d'abril de 1995), respecte a la seva dedicació administrativa.

Síntesi de la municipalitat

D'origen medieval, de "realeng" -del patrimoni reial- (vegeu la pàg. 2 del fullet turístic editat el 1969 ¹⁾, pot afirmar-se que coincidí amb una etapa de notable desenvolupament del municipi, com fou el decenni 1960-1970, comptant amb el sincer suport de tot l'equip consistorial, segons les aptituds i per damunt de partidismes.

Continuadors de l'anterior època consuetudinària en l'atenció a les escoles rurals de primera ensenyança, com també en la preservació de l'extensa xarxa, mantinguda amb prestació personal, que cuidaven els responsables o caps de colla dels *senders*, anomenats de vereda, (sumàriament indicats en els croquis interiors del susdit fullet turístic), pels quals circulaven en el termini previst els comunicats i avisos municipals, en un full segellat informatiu de llar en llar, signant cadascuna el dia i hora de la recepció, entregant l'última l'escrit omplert per arxivar a l'oficina municipal.

Cuidaven també els senzills ponts, sobre torrents i la riera de Sant Bernabé a Llaés,

¹ En aquest fullet, que reproduïm facsímil, es deia:

"L'acollidor Municipi de Parròquia de Ripoll, amb nom característic inconfusible per a tota persona culta, i antany anomenat de Sant Pere de Ripoll, assoli en plena Edat Mitjana, en les valls pirinenques del Ter i Freser, la seva jurisdicció civil, de les més antigues del país, testificada en el Capítol II de la Constitució de les Corts de 1299, de Jaume II, a Barcelona, amb l'inaturable moviment de l'emancipació cristiana dels pobles enfront dels vestigis a Europa dels sistema senyorial romà. En l'aspecte administratiu i, mancomunat amb la Vegueria de Camprodon, en règim de Consulat i posterior de "Batllia", té concedida i reconeguda per tots els actes generals de govern de la Nació, la prerrogativa d'emprar dintre de la Vila del municipi germà -de superfície ensem amb uns 12 kms. quadrats- i l'indant de Ripoll, local "...per ajuntar els seus Concells, per a Escrivania, i tot o necessari per a les ordres i pregons de bon govern i costums..." respecte del terme de Parròquia de Ripoll".

a més dels abeuradors i fonts públiques. Una obra especial fou inaugurada el 1926: l'espaiosa escola mixta per a 40 alumnes del veïnat de Sant Bernabé i l'habitatge per a la regent-educadora i família.

Fou molt rellevant l'esforç reparador de la devastació roja del 1936-1939, en les tres escoles primàries i en els temples parroquials de Llaés i de Sant Bernabé, l'ermita de la Calm i la totalment destruïda del Remei, al veïnat dels Brucs.

També es repararen els danys de les inundacions de l'octubre de 1940, en rehabilitar tres ponts i la xarxa de camins.

Tot seguit fou creat el servei telefònic, amb tres centraletes d'enllaç amb les cinc barriades i amb la colònia Noguera.

Nombroses realitzacions. Alguns obstacles a la institució

L'any 1963 s'inaugurà el dipòsit de 215.000 litres d'aigua potable, en el monticle de Caselles, (assolida la compra per l'Ajuntament del manantial de Corberola, finca a tres quilòmetres de distància), a més de la consolidació del complex turístic de la Solana del Ter i l'abastiment de les cases del sector, que permeté el desenvolupament de les urbanitzacions de la Caseta d'en Pigrau i d'Engordans i subministrà aigua al recentment construït Institut de Batxillerat, en el terme immediat de Ripoll.

Per altra part, eren transformats per a la circulació rodada els 35 quilòmetres de senders de bast o ferradura fins a Santa Maria de Besora i subhastada el 1969 i oberta la carretera de Llaés a la nacional de Barcelona a Puigcerdà.

S'il·luminaren, també, amb bombetes de vapor de mercuri, més de tres quilòmetres d'aquesta carretera, des del pont de la colònia de Santa Maria al pont d'Agafallops i els vials de les urbanitzacions esmentades. També fou establert el servei de recollida d'escombraries d'aquesta barriada, ampliat més tard, a la colònia Noguera.

A més, es dotà l'escola de Sant Quintí de Biblioteca Pública Circulant i d'un aparell de televisió per a programes exclusivament didàctics.

Amb l'entusiasta col·laboració del magisteri local, i l'estímul d'incentius del Ministeri d'Educació i Ciència, en els decennis de 1940 a 1970 s'impulsà la creació de premis a les deu millors qualificacions de cada escola de les cinc existents en el municipi. Eren entregats en la festa de final de curs al teatre de la colònia de Santa Maria, amenitzada pels alumnes que eren obsequiats amb un berenar com també els seus pares.

Per altra part s'havia aconseguit reduir a un u per cent l'analfabetisme d'adults, quan s'esdevingué —el 1975—, la incorporació forçosa del municipi al de la vila de Ripoll.

Exercint l'alcaldia Josep Torrentó i Planas (qui fa poc més d'un any, a l'edat de 78, ens precedí també vers l'eternitat) i la tinència d'alcaldia Gonçal Cutrina, ambdós

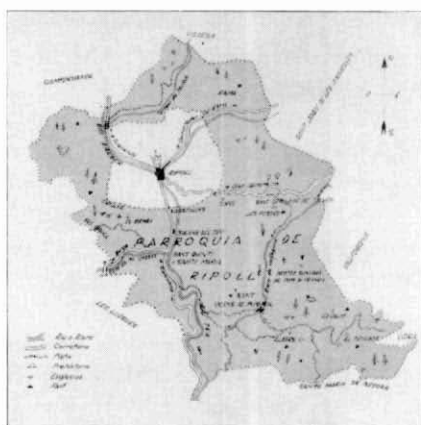
Revers i anvers facsimil de la coberta del fullet turístic editat l'any 1969 pel municipi de la Parròquia de Ripoll.

Facsimil de pàgines interiors del fullet turístic, editat el 1969 descriptives del municipi de la Parròquia de Ripoll.

Facsimil, descripció de rutes excursionistes al municipi de la Parròquia de Ripoll, per Gonçal Cutrina, en pàgines interiors del fullet turístic editat el 1969.

Croquis dels principals camins o senders de "vereda", publicat en pàgines interiors, en color, del fullet turístic informatiu del municipi de la Parròquia de Ripoll, editat el 1969.

per majoria a les eleccions municipals, establertes fins l'any 1976 en tres grups: terç familiar, terç de designació sindical i terç per designació d'entitats, (registrades aquí com la Cooperativa Obrera de la Colònia Santa Maria i l'Associació de Pares d'Alumnes). Essent el càrrec de batlle ratificat governativament, per decret estatal estava en informació pública en tots els ajuntaments, i eren inventariats els béns municipals per si, per alguna causa, se n'haguessin negligit.

Atenent l'existència d'uns terrenys comunals en tals condicions anomenats Emprius de Llaés i admetent-ho un dels tres propietaris afectats, el batlle Torrentó decidí, amb el ple consistorial, de prosseguir la defensa preceptiva, per lletrat, ratificant-se la inscripció jurídica tant en primera instància com pels tribunals superiors. Inexistent qualsevol interès egoista del municipi de servir-se del valor de la fageda inventariada, en no ser subhastada ni tallada fins dos anys després de la incorporació, el 1976, a l'Ajuntament de Ripoll.

D'alguns altres terrenys menys importants se n'inicià també declaració testifical constatada en els llibres d'actes anteriors a juny de 1975, referits a Comunals-Emprius dels Tres Plans i Emprius de Santa Maria, termenejant amb els del municipi de Viladonja (fa alguns anys annexionat a les Llosses).

Per altra part, entre d'altres significades actuacions, l'ajuntament féu possible el restabliment de vies forestals obstruïdes i a punt de perdre's a mans d'algun veí desaprensiu, a més de la rehabilitació del Call de Sant Quintí al trànsit públic rodad, entre la carretera de Barcelona i el camí reial paral·lel al riu Ter.

També cal fer esment de l'impuls donat per l'ajuntament a la creació i el funcionament d'una guarderia infantil a la barriada d'Agafallops i a la de la colònia Noguera.

En un altre aspecte, s'aconseguia l'ampliació del pati i la quadra de la parada equina del barri de Sant Quintí, en benefici de la pagesia de la comarca, amb cinc selectes reproductors gestionats i obtinguts de la Prefectura de l'Exèrcit de l'Hospitalet.

Inesperat canvi en els càrrecs municipals

En aquest punt, no exempt de coercions i dramatisme, esdevingué, a conseqüència de tota una trama induïda per la misera pretensió d'humana vanaglòria, l'arbitrari cessament governatiu, el 22 de maig de 1970, de l'integèrrim batlle Josep Torrentó, en la seva lògica posició de deure's essencialment al càrrec, "a la confiança que hi tenia posada la comunitat", a tal efecte disposat a presentar recurs al decret de 23-4-1970 en el Butlletí Oficial de 5-5-1970, d'incorporació forçosa al municipi de la vila de Ripoll, amb el qual venia de temps immemorial la mútua col·laboració, com amb tots els altres ajuntaments confinants.

El relat d'aquesta incidència, motiu de protocol notarial per part de tots els edils

afectats, escapa, per la molta extensió a l'objecte principal d'aquest report.

L'actuació posterior administrativa de Gonçal Cutrina

Gonçal Cutrina rebé el mateix dia de la seva designació l'escrit per exercir l'alcaldia i feu ús —per cert— dintre del termini legal del dret a recórrer el decret.

Durant el temps que exercí el càrrec mantingué l'estabilitat —amb el suport dels restants regidors— pel que fa als múltiples serveis municipals establerts, en línia semblant al cessat Josep Torrentó, d'integritat i refús a tot suborn, virtuts avui per dissort poc freqüents.

Així, amb propícia habilitat, (encara que posteriorment, en una publicació seva, resultin discrepants de magnitud amb la realitat —no precisament referent al municipi de Parròquia de Ripoll— unes apreciacions històriques del país, de les quals Gonçal Cutrina que potser n'era desconexor per edat jovençana el 1939), sabé adonar-se de la conveniència de seguir endavant les obres necessàries per augmentar el cabal de l'abastament d'aigua i la seva cloració, mitjançant la construcció d'una resclosa a la riera de Vilardell, per atendre el sensible augment de consum, a més de facilitar així el creixement del sector Remei-Brucs.

Es desenvolupà, mancomunat amb l'ajuntament de les Llosses, el projecte d'electrificació d'aquest sector, que significà l'inici d'una notable zona industrial entorn del trajecte, dins del municipi, de la carretera de Berga que desemboca a la barriada de Sant Quintí.

Per últim, entre d'altres matisos d'aquella actuació, no es deixà de participar anualment al tradicional homenatge, en la tornaboda de la Festa de Sant Eudald, als ancians de tota la demarcació, amb ofici religiós seguit d'una breu dedicatòria pública literària juvenil al matí i el dinar en un hotel. De bracet cadascun amb la respectiva padrina, abillada amb un ram de clavells; a més, cada un rebia un regal en efectiu. Igualment els impedits d'assistir als actes eren visitats i obsequiats. Cada any, el dia de l'onomàstica, eren complimentats a domicili amb un pastís per la corresponent padrina, a compte del patronat local.

Desenllaç final

Si bé fou encomanada, per l'ajuntament presidit per Gonçal Cutrina, la defensa i tràmit dels recursos als eminents advocats Antoni Subirachs Martínez, director de la "Revista Moderna d'Administració Local" de Barcelona, i al professor García de Enterria, de Madrid; sense obtenir més possibilitats legals contra el ja abans esmentat decret d'incorporació forçosa, que cinc anys de duració de les demandes i rèpliques d'apel·lacions a les resolucions dels tribunals; període que fou avantatjós en més labor municipal a favor de la població.

No obstant això quedà determinat oficialment el 25 de juny de 1975, per formular l'acte protocol·lari de l'annexió forçosa a la vila de Ripoll, arran del qual s'extingia una de les jurisdiccions civils més antigues de la regió.

Essent encara en aquesta circumstància, com es veu reflectida en l'adjunta proclama de comiat (de la que es reproduïx l'imprès original) distribuïda a tot el veïnatge de la Parròquia de Ripoll, d'apreci i compenetració amb Gonçal Cutrina. Mostra de l'esperit de servei i d'enteresa de caràcter, (deixant la discrepància mencionada anteriorment, i d'algun punt de vista personal bastant posterior), facultats que no deixà d'emprar en les ocasions més enutjoses del càrrec, amb la major dignitat possible, segons se'n pot donar imparcial testimoni.

De l'Ajuntament de Parròquia de Ripoll als seus veïns.

ESTIMAT VEI:

Segons instruccions del Govern Civil de la Província de Girona, és obligatori el compliment del Decret de 23-abril-1970 que imposà l'annexió del Municipi de Parròquia de Ripoll al de la veïna Vila de Ripoll.

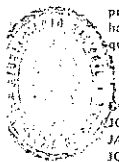
Exhaurides totes les vies legals per a la defensa del Municipi, hem arribat al punt definitiu d'un procés d'absorció promogut pel de Ripoll.

Desapareix P. de Ripoll com entitat local i tot el Terme Municipal, Servets, Documents i Contribucions passen a ésser administrats per la Vila.

Des dels nostres càrrecs d'Alcalde i Concejals, hem estat administradors del Municipi i sentim de deixar una tasca, que, amb afecte i dedicació, amb més o menys acert, en llargs anys s'ha portat a cap.

Set-cents anys de història han pesat sobre les nostres espalles i en passar la responsabilitat a altres mans, esperem que hi posin tota la il·lusió, afecte i respecte amb que hem procedit sempre vers els veïns.

En acomiadar-nos com Ajuntament ens plau d'oferir-nos com amics: i repetim, la consideració i estima a tots, pregant que perdoneu els errors en què involuntàriament hagin pogut caure, i, a la vegada agraïm la col·laboració que, en tot moment, ens ha estat concedida.

GONÇAL CUTRINA SORINAS · RAMON PUIG BOSOMS
JOSEP PLANAS PONSATI · JOSEP PLANA MUNTADES
JAUME SOLER VILA · JOSEP FAJULA COROMINAS
JOSEP MONTANYANER GERO.

Parròquia de Ripoll, 25 Juny 1975

Facsimil de la proclama distribuïda a cada una de les lars integrants de la demarcació municipal de la Parròquia de Ripoll. Original de l'alcalde Gonçal Cutrina, segons acord i aprovació de l'ajuntament cessant.

